

nødvendig det er med terapeutens medvirkning til at klienten må orke å forflytte seg psykologisk fra benektning til bevisstgjøring.

Bokens styrke ligger i at forfatteren er villig til å utlevere seg selv, sin tvil om det var denne type arbeid han skulle vie livet til, sitt ambivalente forhold til Freud, hvis terapiform han er relativt langt fra å følge, sin slitenhet etter enkelte timer og oppløstetthet etter andre, samt sine vellykkede og mislykkede terapeutiske intervensjoner.

Denne ærlighet bidrar også til at leseren i fremstillingene kan fornemme terapeutens godhet og forpliktelse overfor sine klienter.

Hva er det forfatteren vil så gjerne, og hvem er det han ønsker å henvende seg til? Inntrykket etter å ha lest boken er at han så gjerne vil fortelle til en ikke avgrenset lesergruppe om de viktige møtene han har hatt med hjelpsøkende mennesker gjennom 25 år. Videre belyse deres muligheter til nyorientering ut fra alle de livsanskuelser som ligger lagvis rundt disse berøringspunkter hos dem begge, fra individets anatomi, sansingsfysiologi og psykologi, til den ubevisste og kollektivt styrte atferd som gjør menneskedyret til noe annet enn det opprinnelig var. Dette har han delvis lyktes med. Dessverre faller boken mellom to stoler idet den verken er en interessant fagbok eller en fengende roman, men en anekdotisk og fragmentarisk fremstilling av et innholdsrikt yrkesliv.

Tore Gude
Modum Bad
Vikersund

Dansende friske noveller

Christer Mjåset

En dans der veien slutter

181 s. Oslo: Gyldendal, 2003. Pris NOK 299
ISBN 82-05-31413-06

Christer Mjåset er lege ved Akershus Universitetssykehus, novellesamlingen *En dans der veien slutter* markerer hans debut som skjønnlitterær forfatter. De ti novellene kretser omkring temaer som oppvekst, sykdom, død, menns relasjoner til foreldre, seksualitet og kjærlighet. Fortelleren i den siste novellen – *Tittelkuttet* – sammenlikner sitt eget skriveprosjekt med komposisjonen av det komplette Elvis-album. Han skisserer planene for et «rockealbum med ti låter på til sammen hundre og femti sider, ti fortellinger på tre minutter hver». Likheten med Mjåsets novellesamling er slående. En naturlig hit er novellen *Røde volvoer* – en frisk og original tekst om møtet mellom en ung mann og en tenåringsjente. En interessant tekst, sett fra et medisinsk ståsted er *De øver til 17. mai*. Her skildres pasienten Rolf Haugen og hans brutale møte med doktor Midgard på en sykehusavdeling. Legen er endimensjonalt fremstilt, men teksten gir et frodig innblikk i den krenkede og opprørske pasients psykologi.

Mjåset skriver om usikkerhet, sårbarhet og menneskelig styrke med en følsom penn. Hos en forfatter som av forlaget profileres som lege og forfatter hadde jeg forventning om et noe større innslag av noveller om de medisinske miljø og menneskers erfaring med sykdom. Dette rokker selvsagt ikke ved min konklusjon: *En dans der veien slutter* er en velkomponert samling av dansende friske noveller.

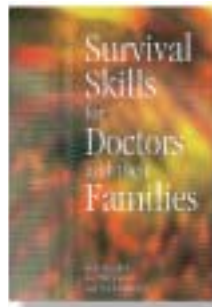
Jan C. Frich
Nevrologisk avdeling
Ullevål Universitetssykehus

Overlevelseskurs for legefamilier

Ruth Chambers, Kay Mohanna,
Steph Chambers, red

Survival skills for doctors and their families

140 s. Abingdon: Radcliffe Medical Press, 2003.
Pris GBP 22
ISBN 1-85775-990-7

Hvordan overleve i en legefamilie? Tre engelske kvinner, med erfaring fra området, har skrevet bok om temaet. Ruth Chambers er allmennpraktiker og professor med solid bakgrunn i forskning på legers helse og arbeidsforhold, Steph Chambers har 16 års erfaring som datter i en legefamilie, mens Kay Mohanna er allmennpraktiker og universitetslektor innen medisinsk etikk. Sistnevnte sier i forordet at det meste av hennes erfaringer kommer fra å ha gjort det motsatte av det hun vil råde andre til – og har lidd for det.

Formålet er å bringe disse erfaringene videre – både egenopplevde og forskningsbaserte. Forfatterene har i tillegg gjort en liten undersøkelse blant kolleger der barn, ektefeller og legene selv har kommentert hvordan det er å leve i en legefamilie. Disse kommentarene illustrerer godt – både humoristisk og sårt – kjente problemstillinger som legers altopplukende praksis, perfeksjonisme og fortenging av egne og familiens behov til fordel for pasientens.

Forfatterens intensjon er imidlertid ikke å gi legene dårlig samvittighet. Gjennom kapitler som omhandler stress i legeyrket, konflikten mellom karriere og familie, og håndtering av egen og familiens helse, søker de å stimulere leserens ettertanke og gi noen råd på veien. Boken munnar ut i en metode for hvordan man kan introdusere endringer i sitt legeliv. Kapitlet kan bli litt overveldende, samtidig som en del av rådene i de andre kapitlene kan virke litt selvfølgelig. Men her ligger vel også bokens styrke: problemstillingene er gjen-

kjennelige, rådene er selvfølgelig, og det er viktig at noen minner oss på dem. Spørsmålet om hvorfor vi går på kurs og jobber bevisst for å få fellesskapet på jobben til å fungere, men ikke tar med oss den erfaringen til fellesskapet hjemme, er en slik påminnelse. En annen er et legebarns råd til andre barn om å skaffe seg nok post-it-lapper; de trengs for å kommunisere med fraværende foreldre...

Boken kan gjerne gis som gave til en legefamilie nær deg, helst med et medfølgende kort der det er satt opp en plan for diskusjon av innholdet i lys av egen praksis. Apropos en travel hverdag: boken er lettlest!

Elin Oaug Rosvold

Institutt for allmenn- og samfunnsmedisin
Universitetet i Oslo

En hyllest til skjegget

Anders Kvåle Rue

Skjegg

En kulturhistorie
80 s, ill. Oslo: Schibsted, 2003. Pris NOK 298
ISBN 82-516-2016-3

«Hver morgen gjentar det seg:

Millioner på millioner av trøtte menn står på badet og stirrer tomt inn i speilet.

Igen skal alle spor av skjeggvekst fjernes.

Hvorfor det?» Forfatteren forsøker å besvare dette ved å navigere raskt gjennom tid og rom. Dette er en bok full av bilder av menn med og uten skjegg, og korte tekster hvor sammenhengen mellom samfunnsmessige forhold og skjeggmotene blir presentert.

Skjegg har ofte vært ansett som tegn på mandighet og makt. Omvendt har det glatte ansiktet vært ideal når man har nedtonet forskjellene mellom kjønnene eller lagt vekt på mannens rolle som undersått. Militært utstyr som heldekkende ringbrynjer og gassmasker har vært upraktisk for skjeggprydde krigere og forkludret dette en del.

Høydepunktet i boken er en samling manipulerede bilder av kjente, vanligvis skjegggløse politikere. Enkelte har fått utseende betydelig forbedret!

Det er aldri noen tvil om hva forfatteren mener om behåring i ansiktet, og han avslutter boken med råd og vink til den som ønsker å anlegge skjegg. Den som ønsker seg en dyptpløyende analyse av skjeggets semiologi må lete et annet sted. Men mange vil glede seg over bildematerialet og den uhøytidelige teksten, forutsatt at man har et positivt forhold til hårvekst i ansiktet.

Interessekonflikter:

Anmelderen har hatt bart siden 1972 og skjegg siden 1992.

Kurt I. Myhre

Senter for medisinsk metodevurdering
Oslo